

Фундамент здания, перила,obelisks, лестница, по которой спускался император, также украшены резьбой из драконов в облаках. Лестница императора позади зала Сохраненной Гармонии (длина – около шестнадцати метров, ширина – три метра) выполнена из двухсот тонн белого нефрита [5]. Кроме того, выгравированные изображения драконов на декоративных арках и колоннах призваны напоминать о трудах и успехах наших предшественников. Колонны на входе в Тяньаньмен также украшены изображениями драконов в облаках, символизирующих китайскую нацию.

Запретный город является самым ярким примером архитектуры Древнего Китая. Дракон здесь изображен как священное, мифическое животное и обладает особым символическим смыслом, который изменялся на протяжении тысячи лет. За это время дракон стал не просто неотъемлемой частью культуры Китая, но явился символом китайской цивилизации. В архитектуре Древнего Китая, как отражении национальной культуры, соединенное и закреплённое в изображениях, цветовых гаммах, фигурах, надписях и скульптурах, культ дракона приобрел статус священного наследия одной из древнейших в мире цивилизаций и отражает всю мудрость и знания китайского народа.

1. 吴庆洲.龙文化与中国传统建筑 华南理工大学学报出版社 У ЦИНЗО. Образ дракона и традиционная архитектура Китая / У ЦИНЗО. – Хуанань: Издательство политехнического университета, 2000. – 99 с.

2. 窦今翔.中国古代建筑的 龙文化 中国文联出版社. Культ дракона в древней архитектуре Китая / До Диншан. – Пекин: Издательство «Музыкального еженедельника», 2008. – 101 с.

3. 韩海雷.中国古代 龙文化影响下的建筑研究 业大学出版社 Исследование влияния образа дракона на древнюю архитектуру Китая / Хан Хэлы. – Хэбей: Издательство промышленного университета, 2013. – 65 с.

4. 王 轆轮 荆城全景实录 荆城出版社. Полные заметки о Запретном городе / Ван Диньлен. – Пекин: Издательство Zijicheng, 2005. – 124 с.

5. 超英.故宫知识百科 荆城出版社. Ознакомительные материалы о Запретном городе / Чо Ин. – Пекин: Издательство Zijicheng, 2009. – 87 с.

ЗАРАДЖЭННЕ ПОЛЬСКАГА РАДЫЁТЭАТРА І ЯГО ФУНКЦЫЯ НАВАННЕ НА СУЧАСНЫМ ЭТАПЕ

Трапянок У. А.

*загадчык аддзела навін культуры дырэктар канала “Культура” Беларускага радыё
(Белтэлерадыёкампанія), магістр мастацтвазнаўства, аспірант
УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
(Рэспубліка Беларусь, г. Мінск)*

Развіццё тэхналогій у ХХІ ст. дазваляе сучасніку заставацца ў інфармацыйным патоку круглыя суткі ў любым месцы, дзе праведзены адпаведныя камунікацыі і крыніцы сувязі. Размова ідзе пра сетку інтэрнэт, тэле- і радыёвяшчанне. Крыху за паўстагоддзя таму падобныя функцыі выконвала выключна радыё. У нашы дні гэты сродак масавай камунікацыі саступае

тэлевяшчанню і паступова інтэрнэту, але робіць усё магчымае, каб павялічыць слухацкую аўдыторыю праз далучэнне, напрыклад, да глабальнай сеткі інтэрнэт. Радыё, дарэчы, з'яўляецца не толькі інфарматарам падзей і рэтранслятарам музыкі, як яго называюць апошнім часам па прычыне з'яўлення камерцыйных станцый са спрошчанай мадэллю вяшчання, а і важнай крыніцай духоўнага ўзбагачэння і выхавання аўдыторыі слухачоў. Адбываецца гэта дзякуючы літаратурна-мастацкаму вяшчання, якому сусветнае радыё надавала і надае вялікае значэнне. Вярыняй творчасці радыёвяшчання з'яўляецца радыётэатр, паколькі менавіта гэта форма літаратурна-мастацкага вяшчання патрабуе найвялікшай творчай канцэнтрацыі сіл пастаноўшчыкаў і выканаўцаў, немалых фінансавых укладанняў і ўдумлівага ўспрымання слухачамі. У параўнанні з іншымі жанрамі мастацтва, радыётэатр з'яўляецца адносна маладым, паколькі ўзнік ён менш за стагоддзе таму: у 1920-я гг. За гэты перыяд тэатр перад мікрафонам стаў з'явай высокамастацкай, адметнай, даступнай мільёнам слухачоў адначасова.

Гэты артыкул прысвечаны гісторыі станаўлення і сучаснаму стану польскага радыётэатра, паколькі мастацкае радыёвяшчанне суседняй краіны, як паказала наша даследаванне, накіравана на выхаванне слухачоў, далучэнне іх праз мастацкае вяшчанне да сучаснай культуры і папулярызацыю тэатральнага мастацтва. Артыкул будзе карысны для спецыялістаў, якія займаюцца вывучэннем радыётэатра, каб супаставіць гістарычныя факты, параўнаць сучасны стан мастацкай з'явы Польшчы з радыётэатрам сваёй краіны; для ўсіх, хто цікавіцца гісторыяй радыёвяшчання і гісторыяй мастацтва.

Гісторыя тэатра Польскага радыё ўзяла свой пачатак 29 лістапада 1925 г., калі ў эфір выйшла драма «Варшавянка» паводле С. Выспяньскага ў адаптацыі тагачаснага праграмнага кіраўніка А. Кашына [1]. Прысвячалася яна гадавіне лістападаўскага паўстання. З першага выпуску польскі радыётэатр пачаў выкарыстоўваць акустычныя эфекты, якія нароўні са словам і музыкай з'яўляюцца выразным сродкам мастацкага радыёвяшчання. Гукі маршу пяхоты ствараліся з дапамогай шчотак, якія старанна церліся аб мэблю, выбіванне рытму аб калені замяняла гукі праезду конніцы. Вялікае значэнне ў пастаноўцы надавалася музыцы. Героём у спектаклі стала пачатковая песня, якая ў выкананні фартэпіяна, змешанага хору праходзіла праз увесь твор.

З'яўленне арыгінальнай польскай радыёп'есы стала лагічным працягам спасціжэння законаў аўдыяўспрымання і адаптацыі (ад яе не адмаўляюцца і ў нашы дні) літаратуры з іх улікам. Спектаклі ствараліся прафесіяналамі з выкарыстаннем выразных сродкаў радыёмастацтва. У сакавіку 1928 г. у Вільнюсе быў абвешчаны конкурс радыёспектакляў. Гэта падштурхнула Польскае радыё стварыць свой першы паўнаўтасны радыёспектакль паводле арыгінальнай радыёп'есы В. Гулевіча «Пахаванне Кейстута». Прэм'ера ў эфіры адбылася 17 мая 1928 г. [1]. Тэмай было абрана пахаванне Вялікага князя Літоўскага, узятае са старажытных літоўскіх паданняў. Адметнасцю радыёработы стала выкарыстанне адразу некалькіх мікрафонаў і двух акустычных планаў: у студыі і на адкрытай пляцоўцы. Увасабленне п'есы В. Гулевіча паўплывала на далейшае развіццё польскага радыётэатра. Да 1939 г.

у радыёэфіры дамінавалі класічныя п'есы. Супрацоўнікі радыё даволі актыўна выкарыстоўвалі матэрыялы С. Выспяньскага і А. Фрэдры. Паралельна вялася праца па адаптацыі для радыё твораў польскіх літаратараў К. Вяжыньскага, Э. Зэгадловіча, Е. Шаняўскага, замежных класікаў О. Уайльда, У. Шэкспіра, Т. Мана, М. Метэрлінка [1].

Праведзенае намі вывучэнне гісторыі польскага радыётэатра паказала, што заняпад у яго функцыянаванні назіраўся ў гады Другой сусветнай вайны. За дзесяцігоддзі творчай дзейнасці на Польскім радыё рэжысёраў, гукарэжысёраў, кампазітараў, рэдактараў, вялікай колькасці артыстаў запісаны і перададзены ў эфір сотні пастановак, вывучэнне і аналіз якіх патрабуе шмат часу і значна больш аб'ёму для публікацыі вынікаў даследавання, чым гэты артыкул.

Польскае радыё сёння – гэта структурная адзінка Дзяржаўнай радыёкампаніі Рэспублікі Польшча, у якую, у т.л., уваходзяць 4 праграмы, сетка рэгіянальных радыёстанцый, рэдакцыі вяшчання на замежжа, дзіцячы канал і інш. Для ўдзелу ў спектаклях, якія выходзяць у прамым эфіры і ў запісе на Першай, Другой і Трэцяй праграме па выхадных, рэдакцыя запрашае творцаў з прафесійных тэатраў. У якасці сцэнарыяў бяруцца арыгінальныя п'есы, а таксама адаптаваныя, інсцэніраваныя творы. Напрыклад, у чэрвені 2015 г. адбылася прэм'ера радыёспектакля «Юлія» паводле твора М. Лаўрыновіча ў пастаноўцы Я. Варэныцы. У тым жа месяцы ў прамым эфіры з тэатральнай сцэны Трэцяй праграмы прайшла трансляцыя пастаноўкі «Ророст» у пастаноўцы Л. Левандоўскага. Ролі выконвалі М. Бэноіт, Ё. Ежэўска, С. Пацэк, М. Квятковска, С. Брудны. У эфірнай сетцы праграм Польскага радыё у першы летні месяц, які быў абраны намі для даследавання, таксама меліся некалькі арыгінальных твораў: прэм'ера пастаноўкі «Мышы і людзі» паводле культавай аповесці Дж. Стэйнбека ў рэжысуры дэбютанта на радыё М. Мальца, спектакль з працягам «Эмісія», 6-я частка цыкла для дзяцей і іх бацькоў М. Палаша «Прыгоды Кактуса і Малога, ці найвялікшы парнік свету», прысвечанага экалогіі (рэжысіруе праект Я. Кукула) [2].

На сайце Польскага радыё змешчаны архіў уласных аўдыяспектакляў якія можна праслухаць у любы час. Мы прааналізавалі адну з сучасных работ: радыёспектакль «Клубнічны суп». Менавіта гэта пастаноўка найбольш рэкламавалася на сайце, яна таксама не надта вялікая (хронаметраж – 30 хв.), а значыць, у ёй сканцэнтраваны прынцыпы сучаснай польскай радыётворчасці, мастацкія прыёмы і здабыткі. Рэжысёравала «Клубнічны суп» Г. Дыкчак, сцэнарый яна напісала ў сааўтарстве з К. Піваварскім. Па змесце, у Парыжы сустракаюцца малады паляк-кухар Антэк, які прыехаў шукаць працу, і крыху старэйшая за яго францужанка Марыя-Джулі, што вучыцца на мастака. Паміж імі зараджаюцца пачуцці, якія пасля пераходзяць у стадыю канфліктаў. Аўтары пастаноўкі ўздываюць пытанні, ці з'яўляецца каханне паміж двума людзьмі такім жа салодкім, як тытулаваны клубнічны суп, ці здольныя пачуцці герояў прайсці выпрабаванне на трываласць у паўсядзённасці разам з пытаннямі побыту і што будзе з героямі праз 5 гадоў іх першай сустрэчы. Праўдзівыя, эмацыянальныя вобразы стварылі маладыя акцёры Э. Дуда, В. Солаж і

С. Владарчык. Шчырыя інтанацыі, здольныя «павесці» за сабой слухача, небагатае, але трапнае шумавое афармленне, актуальная адвечная тэма любоўных узаемаадносін і сямейных праблем, рэжысёрскае рашэнне ўмела выкарыстаць дзве мовы (французскую і польскую, пры гэтым праблем з разуменнем не ўзнікае) у адным творы даюць права назваць невялікую па часе работу цікавым, прафесійным радыёспектаклем, які даказвае, што сапраўдны тэатр (тэатр перажывання) даходзіць да свядомасці чалавека, незалежна ад спосабу падачы – візуальнай, аўдыяльнай, ці аўдыявізуальнай.

Высокі ўзровень і запатрабаванасць польскага радыётэатра сярод сучаснікаў пацвярджае традыцыйны Фестываль тэатра Польскага радыё і тэатра Польскага тэлебачання «Два тэатры», які праводзіцца ў Сопаце. У 2015 г. адбыўся XV фест, у конкурсе якога ўдзельнічалі 29 аўдыятвораў, запісаных у студыях агульнапольскіх праграм і рэгіянальных рэдакцый Польскага Радыё. Колькасць студый-удзельніц таксама сцвярджае актуальнасць радыётэатра як з’явы прафесійнай, запатрабаванай і неабходнай у сучасным інфармацыйным патоку.

Такім чынам, тэатр Польскага радыё падтрымлівае творчыя традыцыі, закладзеныя ў сярэдзіне 1920-х гг., актуальнымі тэмамі і сюжэтамі, рэжысёрскімі знаходкамі, сучаснымі акцёрскімі інтанацыямі, якія ўвасабляюцца ў некалькіх прэм’ерных спектаклях за месяц, а таксама адпаведнымі радыёконкурсамі. Трансляюцца радыёспектаклі для дзяцей і дарослых у выхадныя на розных праграмах. Праслухаць некаторыя з сучасных работ можна на сайце Польскага радыё, дзе запампаваны невялікі архіў. Над творамі працуюць запрошаныя і радыёрэжысёры, ролі выконваюць, пераважна, прафесійныя артысты. Пастаноўкі здаюцца для захоўвання ў архіў Польскага радыё, пры неабходнасці спектаклі паўтараюцца. Як і дзясяткі гадоў таму, Польскае радыё выходзіць у слухачоў любоў і павагу да тэатральнага мастацтва, а значыць, вучыць іх думаць, разважаць, суперажываць і духоўна ўзбагачацца.

1. Berger, Justyna Historia Teatru Polskiego Radia. Część I – Początki / Justyna Berger // Teatr mój słyszę ogromny...[strona korporacyjna]. – 2012/ – Tryb dostępu: <http://www.polskieradio.pl/17/76/Artykul/354321>. – Dostęp: 08.08.2015.

2. Teatr // Polskie radio [strona korporacyjna]. – 2015. – Tryb dostępu: <http://www.polskieradio.pl/17,Teatr>. – Dostęp: 08.08.2015.

ОСОБЕННОСТИ МУЗЫКАЛЬНОГО ТЕАТРА КИТАЯ В XX – XXI ВВ.

Чжен Тин

магистр искусствоведения

УО «Белорусский государственный университет культуры и искусств»

(Республика Беларусь, г. Минск)

Музыкальный театр – явление уникальное, имеющее многовековую историю. Его истоки лежат в народных празднествах и игрищах, сочетавших пение, танец, пантомиму, действие, инструментальную музыку, а также в